

L'ESQUELLA

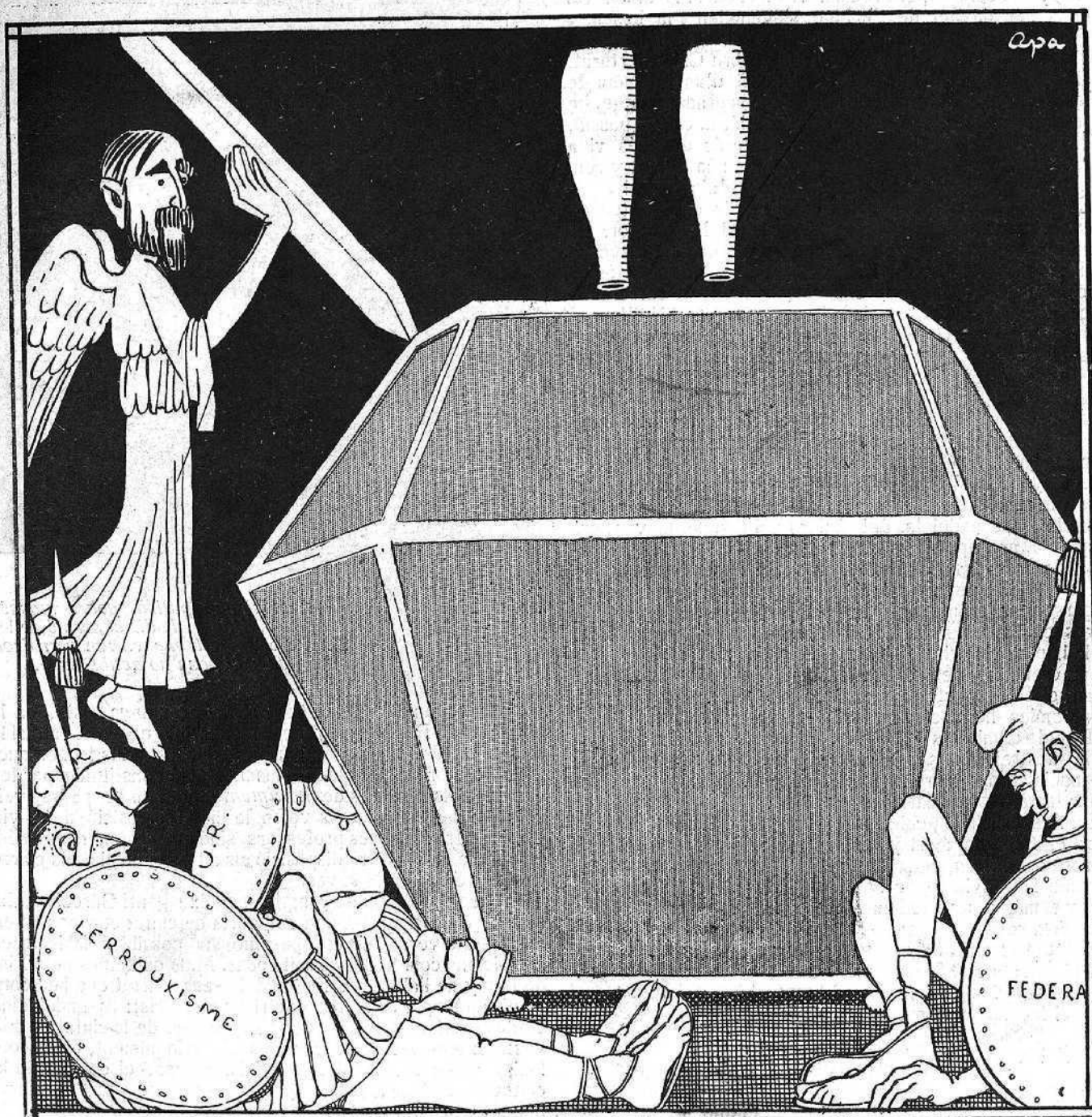
DE LA TORRATXA

BARCELONA, 25 DE MARS DE 1910

NÚM. 1630 — ANY XXXII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims — Atrassats: 20

PASQUA DE RESURRECCIÓ

CRONICA

El Crist y els cristians

Setmana Santa... La llegendaria tragedia del Nazarè es evocada aquets dies per les generacions cristianes. Davant dels ulls dels creients, se descapdella dolorosament el gran drama del Redemptor. En el cim de la montanya, entre clars i foscors d'història y de llegenda, el lleny de mort s'aixeca, y en ell agonitza aquell sublim il·luminat que's digué a sí mateix Fill de l'Home y que'ls seus deixebles han convertit en Fill de Deu.

Negres draperies de dol cobreixen els murs dels temples. En els altars tremolen fúnebrement les profuses lluminaries dels ciris. L'imatge del Crist jau entre flors, en llit de tràgica poesia. La sordidesa dels seus sacerdots ha posat, entre les flors, una safata pera recullir vils monedes. Desfilen els creients per davant de l'imatge, s'agenollen y la besen, y en el silenci quiet del temple ressona el soroll metallic de les monedes al caure en la safata. Y el pobre Crist, torturat, crucificat per amor als homes, reb l'afront d'aquell munt de diners posat entre flors de martiri. Y la sagrada imatge, en sa freda immobilitat, sent encara la passió, la crudel passió, llarga, interminable. Oh, si l'ànima de Jesús dongués vida a l'imatge! Com se dressaria iradament la nua figura, y com la seva llengua seria fuet de negociants y d'hipòcrites!

Qui són avui, en els pobles catòlics, els que senten en el cor la punyida de la passió y la mort del Redemptor? En el nostre país, la Setmana Santa queda reduïda a les cerimònies del culte extern. La visita dels *moniments* es el principal número del programa eclesiàstic. Pels carrers de Barcelona va, de l'una iglesia a l'altra, una gernació d'homes y dones, mudats ab pulcres robes negres. Preparant la manifestació religiosa del dijous y del divendres sant, en l'interior de les cases hi ha hagut gran respallada de xisteres y llibres, ab les oportunes fregades de benzina, y les dames y les damiseles han passat llargues estones davant del mirall, apariantse curiosament el cos y el rostre pera visitar el Crist moribó.

Les iglesias s'omplen. Els predicadors pronuncien sermons melodramàtics deplorablement cursis. La claror dels ciris, els murs endolats, l'atmosfera del temple, la veu, ara planyívola, ara apocalíptica, del clergue predicador, corren de terror, per un moment, a la gentada. Sembla que, com en l'hora de la mort del Fill de l'Home, el sol vagi a apagar-se y a trontollar la terra, xocant espantosament les pedres contra les pedres. Però aviat la gentada surt a l'aire y a la llum de la via pública, y les cares mitg-riuens, y dels ulls de creients y descreguts s'esborra la visió del Calvari davant el bell espectacle mondà de les *toilettes* elegants, de les fesomies hermoses, de les apetitoses carns d'aquell bé de Deu de damiseles y dames. Si fos ara que'l Nazarè morís, les nostres dones cristianes no cercarien, doloroses, el cos inanimat del mort en creu. Potser no més el cercaria alguna històrica Magdalena.

En l'esperit dels pobles cristians, y especialment dels catòlics, el Crist ha mort y ben mort es. No ressucita, no, el dissabte de Glòria, encara que tritlegin les campanes y encara que retrunyin els canons. Li diuen el Redemptor del món, y el món resta irredempte. En el vas del sacrifici, Jesús hi abocà la seva generosa sang. Però el vas no es pas ple. No l'han pogut omplir ni altres Redemptors, que també la seva sang hi han abocat. Serà la multitud en revolta la que un dia, proper o llunyà, acabarà d'omplir-lo y farà que la propia sang se vessi fecondament sobre la terra aixuta?

***

Veieu? Aquí els teniu els cristians d'ara. Són aquets cavallers y aquestes dames que esvaloten perquè l'Ajuntament de Barcelona ha permès el trànsit rodat el dijous y el divendres de la Setmana Santa.

DIVENDRES SANT

—Avui sí que patirà, pobre mossén Baldiri!... Haver de dir el sermó de les Set Paraules, ell que es tan xerrairot, que quan s'hi posa no acaba mai!...

Els veuen una festa teatral, més o menys trista, en la Setmana de Passió, y no troben tolerable que se'ls alteri la *mise en scène*, que se'ls canviï el decorat. Ells troben que, pera'l major llument de la manifestació constituïda per les corrues dels visitants de *moniments*, no han de passar veïcols pel carrer. No sols volen la lliure disposició de la via pública pera les seves professions, sinó que pretenen, además, privar d'aquesta lliure disposició als altres quan així els convé pera les ceremonies seves.

Y que va errada de comptes aqueixa gent! Barcelona ha arribat definitivament a la categoria de ciutat europea, y en les ciutats verament europees no són possibles farisaïques prohibicions com la del trànsit rodat. Mals deixebles del Crist de l'un y de l'altre sexe, sacerdots sense virtut que heu convertit en fang l'or de les doctrines del Crist: es endebades que us escridasseu protestant! Els carrers de la ciutat no són vostres: són de tots els ciutadans. Individualment, els barcelonins poden ser catòlics; però Barcelona, el conjunt de la ciutat, es civilment lliure. Que això us ve de nou? Oh! ja us hi anireu acostumant!

WIFRED

MURMURACIONS

Veure jo en Xanxes y tirarli un requiebro poetic pera ferme'l meu desseguida, es tot hu.

—¡Oh Xanxes idoltrado, municipal acherido, ¿en dónde estabas metido que no te había encontrado?

—Usted siempre de bromal— 'm contesta l'insigne guardia, ab el séu gronxament habitual, però disposantse, com de costum, a enraonar per les butxaques:—¿No sabe usted que ahora no hago servicio de calle y que estoy á las órdenes de la Comisión de fiestas?

—D'això precisament volia parlarvos; de les festes. ¿Què n'hi dèu haver de coses per contar, eh?—

En Xanxes, per tota contestació, posa els ulls en blanc.

—Oh!...

—Digueu, digueu. ¿Se'n ocupen de debò, a la Casa Gran, d'aquest assumpte?

—No piensan en otra cosa. Allí, hoy, no hable usted de higiene, ni de empedrats, ni de siniestros, ni de infraccions, ni de obras, ni de nada que no sea fiestas. El otro día se presentó un señor muy correcto, diciendo que había inventado una pintura inoxidable, eterna, de gran aplicación para los mercados, los faroles, las fuentes y otras construcciones por el estilo. Y ¿sabe usted lo que le dijeron?

—¿Què tornés passat l'estiu?

—No, señor. Le preguntaron si el ensayo de esa invención, añadiéndole un poco de música, podía convertirse en un número de las fiestas de Mayo. Naturalmente, el hombre les mandó á paseo y no se hizo nada.

—Però, el programa, ¿ja'l tenen fet?

—¿Programas?... Lo menos han combinado ya tres docenas. Es su ocupación favorita: arreglar programas y más programas... que luego se quedan á recó.

—¿Y això? ¿Per què?

—El uno les parece demasiado grande, el otro lo encuentran pequeño, para éste no hay tiempo, para el otro faltan cuartos...

—De modo que a hores d'ara...

—No saben materialmente por qué mars navegan. Van completamente venuts...

—Be diuen que la setmana d'aviació...

—¿Qué? ¿Qué es cosa arreglada?... El que verdaderamente está arreglat es Blériot, que lleva ya cobrados algunos miles de pesetas de paga y señal. Esa es, tal vez, la única cosa segura.

—¿La qüestió dels aeroplans?...

—No, señor; el dinero que Blériot tiene en el bolsillo.

—Y de iluminacions, ¿còm estem?

—A las foscas. Es decir, entregados á Lazzoli, que va á llenar los árboles de la Rambla con aquellas pobres guirnaldas que ya han lucido en tres ó cuatro solemnidades y que todos tenemos vistas y archivistas.

—Se parla molt de bandes extrangeres... De la de París, de la de Roma, de la de Berlín, de la de...

—Sí; también se parla de la redención de España, pero... ya verá usted como nada de eso tiene mi chocolate. Cuesta demasiado dinero!...

—¿Voleu dir que 'ns quedarem sense bandes?

—Tanto como sense, no. Para salir del paso, la Comisión ha ideado una cosa que no dejará de producir efecto.

—¿Què es?

MÚSICA DE SETMANA SANTA

—Nois lli-gats, la pas-sió vos-tra...

A L'EXPOSICIÓ AERONÀUTICA

—Però, si això no s'enfila quasi gens...
—¿Y vostè, que s'enfila gaire més?... Per
anar a caure al districte de Vic ja'n té
prou, home.

—A falta de las bandas auténticas, hará venir cilindros fonográficos con las principales piezas de su repertorio. Y en la plaza de San Jaime se colocará el fonógrafo de la banda de París; en el Pla de la Boqueria, el fonógrafo de la banda de Londres; en el Padró, el de la banda de Milán... y así sucesivamente.

—Lo que no deurà faltarnos es la festa dels Mercats.

—Si els Mercats se la pagan, no. Ahora, si el Achuntament ha de darles algo, me parece que ya nos la podemos pintar, como tantas otras cosas que se anuncian y de las cuales no se cantará gall ni gallina.

—No obstant, la Comissió té 500.000 pessetes a la seva disposició, y ab 500.000 pessetes, algo pot ferse.

—No lo creen ellos así. Cabalmente todas sus lamentaciones versan sobre este punto: hay poco dinero; con la cantidad presupuestada no es posible hacer nada que valga la

pena. Y aun han llegado á decir que si el comercio, los industriales, las grandes empresas no les ayudan...

—¿Ho deixaran corre?

—No, eso no; pero se limitarán á cubrir el expediente y hacer unas fiestas d'estar por casa.

—¡Quin disgust pera ells, si's veuen reduits an això?

—¿Disgust?... No lo crea. Recuerde que las fiestas, de todas maneras, se han de celebrar el mes de Maig.

—¿Y què?

—Que pel Maig... cada dia un raig...—

Y al pronunciar en Xanxes aquets mots, me fa l'ullet d'una manera tan rara, que'm quedo mirantme'l sense saber què vol dir.

Un raig... Cada dia un raig...

Si l'entenc, que'm pelin.

MATIAS BONAFÉ

Divendres Sant

Ha passat pel meu davant.
Anava emmantellinada,
de brasset ab són espòs,
que, cofoi, l'acompanyava.

M'ha mirat discretament,
enrogintseli les galtes,
mentre empenyia al marit!
per podè entrar a Santa Agna.

Jo l'he esguardada ab rezel,
murmurant paraules vagues...
maleint als pecadors
d'aquesta setmana santa.

EMILI GRAELLS CASTELLS

UN CIUTADA

Cap home més practic que'l senyor Joan. No sab un berrall de rès, ni cap pantaló, dels molts que ha portat en la seva vida, se va posar lluent per cadires de biblioteca; però té molts diners fets per ell mateix, que'l seu pare no va fer més que pagarli un mestre de teneduria. Ni a la bolsa va perdre, ni lo de les colonies va fer minvar el seu negoci. Hi té practica, lo que se'n diu tenir practica, en el negoci, y si no ha arribat a milionari es perquè, per la seva practica, mai s'arriscava en lo que podia constituir un perill. Se va casar, pera estalviar-se gastos de dona y no perdre temps en amoroses delectacions, y si engendrà fills, fou pera tenir dependents patés temps a venir. Fora dels tortells dels diumenges, una pròdiga austeritat presidia'ls seus dinars, car tenia a la carn d'olla per plat suculent y insubstituible. De diaris, comprava *Las Noticias*, quan *Las Noticias* regalaven coses, però desde que no varen regalar més que'l diari, el senyor Joan s'acostumà a llegir diari els diumenges, com s'havia acostumat a no pendre café més que'ls dies de festa, y si parlava de política era perquè per parlar encara no feien pagar contribució, com pera vendre. Ell era conservador y regionalista. En Maura no abaratia la vida, però en Maura era'ell mateix, era la missa de dotze, era'l respecte al negoci, l'oposició a tot lo avensat, al catalanisme que havia fet abaixar la venda dels productes catalans, y als republicans, que aixecaven barricades. El senyor Joan estimava an en Maura

com a un duro y quan caigué, s'omplena de preocupacions y de pors. Fent un esforç, comprà tres carrabines y forrà de ferro les portes del magatzem. Caigut en Maura, totes les persones decents no tindrien més remei que defensarse desde casa.

***

—¿Què tal senyor Joan?

—Ja ho pot veure.

—Y què, ja s'ha tranquil·lit? ¿Ja no té aquella por a les revolucions?

—Y cal! Miri, trobo que, fet y fet, va millor que manin els lliberals y que 'ls lerrouxistes tinguin al Municipi majoria.

—Vostè diu això?

—Veurà, jo no visc de cabories y no hi crec en romansos de periodics. Pera en Maura tinc una gran admiració. Fins té una retirada al meu pare, que Deu l'hagi perdonat. Figuri's si me l'estimaré jo an en Maura. Però, fill meu, no sé per quina regla de tres, d'ensà què manen els lliberals hi ha pau, y ordre, y seguretat personal. Ab en Maura sortiem a susto per dia. Que bombes, que guerres, que trets, que crema de convents, que fusellaments y por de venjances. Rèu, que jo estava sempre ab un ai al cor. Y ara, fixi's. Cap desordre, cap violència, cap persecució. Com que manen els lerrouxistes, no'n volen de soroll, y si fan manifestació es pera pendre'l sol tot passejant y no pera acabar, com deia molt be *Lá Veu*, ab bullanguetes. ¿Sab en Vinaixa? Doncs tinc entès que es un home dels més sensats. Y una altra cosa. ¿Quan s'havia

EL PROGRAMA DE LES FESTES

Adornant el bè, pera que vagi més de gust al degolladero

CONTRA EL TRÁNZIT RODAT
(Els únics que protesten de bona fe.)

—Ja ho veus, Diamante: un dia que podem fer festa, té, rodeul...

vist que la política's fes tot dinant? Banquets els catalanistes, y en Sol, y en Lerroux. Rès, que això comença a anar be.

—Així, vostè, senyor Joan, renega d'en Maura, se fa lerrouxista?...

—No senyor, no. En Maura es un gran home, però ¿sab? no'm probava. Massa neguit, masses protestes... Ara hi ha tranquil·litat, y això jo ho aprecio molt. O sinó, fixi's. En temps d'en Maura, això del dijous sant hauria portat pertorbacions; doncs, sense en Maura, la única protesta dels lerrouxistes ¿sab quina ha estat?

—No, senyor.

—Demanar en Soriano permís pera engegar l'orgue del pavelló.

—Si que han canviat els temps, senyor Joan.

—¡Oh, y tal! Fins un dependent meu que tinc es lerrouxista, y no'l despatxo per això, y el noi, agrait, s'ha fet del «Tiro Nacional», pera aprofitar be les carrabines, no sigui que pugi en Maura y tornin els fets vandàlics.

CHANTECLER

«Hoy las ciencias adelantan....»

Després no diguin que a Barcelona no's progressa.

Allò, en aparença tant bonic y suggestiu, de *¡Tot a 65 centims!*, ja s'ha acabat. La nova fórmula del comerç es, ara, aquesta: *¡Tot de franc!*

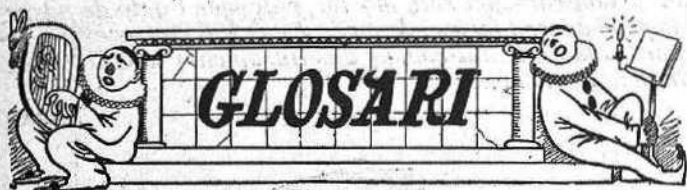
No's pensin que parlem en broma. Acaben d'obrir-se en la nostra ciutat uns *Almacenes reintegrativos*, aont totes les quantitats que'l comprador entrega en pago dels gèneros adquirits són després retornades. Així al menys ho anuncien els amos del nou establiment, que, a la qüenta, deuen ser uns senyors molt altruistes y molt generosos.

Això sí; al pa, pa. De la mateixa manera que proclamem l'admiració que'ls duenyos d'aquets *Almacenes* ens causen, devem manifestar ingenuament que hem llegit varies vegades, y ab molta atenció, l'anunci publicat per ells en els diaris, y no l'hem sapigut entendre.

Però això pot arreglar-se fàcilment. ¿No asseguruen els referits senyors que tothom qui compra en el seu basar reb, després, *reintegro completo en efectivo* del import de lo comprat?

Doncs, al nostre entendre, totes les dificultats que entronya la confosa redacció del anunci poden fàcilment salvar-se simplificant el sistema de venda y anant directament al gra. ¿No diuen que tots els diners que's paguen són retornats? Doncs, en lloc de cobrar els gèneros, que'ls donguin senzillament de franc, y ja està arreglada la cosa.

Fentho així, el públic ho entendreà millor, la casa s'estalviarà feina y amosnos administratius, y els *Almacenes reintegrativos*, posant-se d'un salt al davant de totes les botigues que encara vénen seguint l'antic sistema de «toquem y toquem», veuran de tal manera augmentar el número dels seus compradors, que—ens atrevim a assegurarho—aviat no hi haurà un sol barceloní que no sigui client de la casa.

LA VISITA AL «CASCARÓN»

Quan un ha fet el determini d'embarcarse y du ja'l passatge a la butraca, lo qual ja es més que fè'l determini, es fer escriptura y comprometre's ab un mateix a la navegació, una de les coses que més l'interessan es coneixer el vapor que li ha de fer de bressol mar endins, durant la travessia. L'obsessió del barco'l domina a tot-hora, l'idea de «camarot» y «sobre-coberta» no'l deixa un moment tranquil; y així que té noves de que ha amarrat el vaixell ell s'amarra també a la idea d'anar-lo a visitar, y ja'l tenim camí del moll. Vol veure'l, vol pujarhi, vol passejarshi, vol tocarlo, vol inspeccionarlo de dins y de fora, abans d'entregar els ossos al seu gronxament. Si el vapor fos una persona li demanaria una intervü, hi tindria una sentada, que be val la pena de tenirhi una sentada ab qui s'hi ha de tenir moltes ajegudes.

Però ¿aquesta simpatia pel vaixell es desinteressada? Ah, no... En el fons, a la bodega de tot això, no hi ha més que un lastre d'egoisme. En realitat, lo que'l passatger vol es això: garantia, seguretat, en que no més sia nominal; tranquil·litat relativa dintre d'aquella closca de nou, gran sí, ab calaixets y departaments, però closca a al fi, joguina de les ones.

Es un sentiment ben particular aquet del passatger marítim, que encara no ho és, de voler anar a visitar el seu barco un dia abans de la sortida, y encararse ab les coses d'a bordo, que li sembla que tinguin ànima perquè se li fan interessants. Es una atracció indefnida, però una atracció molt més poderosa que l'«Atracció de forasters».

Passa com ab aquelles persones que no s'han vist mai, y al primer encuentro ja sembla com si's coneguessin d'anys. Les fustes, les cordes, les cadenes, els pals, fins els salva-vides, vos miren ab simpatia com a cosa propia. Y's comprèn. Si pera anar en tren fins a Caldetes ja entrem en conversació ab el veí, y el convidem a truita, y ens fem amics del recó de la finestra, ¿què no farem ab els trastos d'una embarcació ménage ambulant per una colla de dies y potser de setmanes?

Y encara, la veritable causa de l'atracció que sentim no es aquesta; es una altra; es la petita idea sòlida del barco, uns metres de fusta y ferro, en mitg' la gran idea líquida del mar; es la convicció de que si ell se nega també'ns negarem nosaltres, y per això no li neguem la simpatia: per companyerisme d'infortuni. Es lo que diferencia als vapors dels ferrocarrils. Si a mitg' camí el carril s'atura, per força major o per lo que sigui, el passatger pot obrir la portella y tirar pel dret; si desgraciadament el barco s'encalla a 32 NO., o a 6 y mitg' ES., ¿qui es el maco que s'arrisca a baixar?... Fer això, no més que per això, tot seguit del determini anem a fer la visita al cascarón; y donem, passant pels corredors, una ullada de nas a la cuina, y hi sentim perfum de netedat; y passem una ensumada d'ulls pels camarots de la nostra classe y veiem que respiren una austera placidesa, y tot ho trobem impregnat d'aquella oloreta característica, barreja d'algues y de quitrà, que penetra, que desperta la gana y obre l'esperit a tota esperança. Y la sensació es tan forta y agradable que no solament no'ns en mouriem, sinó que ja voldriem haver arribat a puesto, no ab l'illusió de cremar les naus, a tall d'Hernan Cortés, però sí ab ganes d'encendre un cigarro sense equilibris, ni va y vienes, ni traqueteig, ni trontolls, ni saesejades, ni trepidacions de maquinaria.

LA REACCIÓ, ALARMADA

—¿Còm se coneix que ara manen els lliberals!...
—¡Y tall!... ¡Tots sense morrió!...

Però, com que allò no es més que la primera visita, passada l'inspecció, la realitat ens fa avinent que s'acosta l'hora de sopar, y saltem al moll ab el sentiment de deixar el piset temporal, però ab un altre sentiment molt més profon: el sentiment de veure que encara ens falten divuit o vint dies de mareig y de trangol pera acabarnos de cerciorar de que'l desembarc es lo més solid del viatge; de que el salt d'a bordo al moll de destí es

tot lo contrari del salt mortal, y de que l'acte de posar els peus a terra ferma, després d'una llarga travessia, es tant transcendental com un deslliurament y tant dols com un petó de mare...

XARAU

Espera't, noia

(Pensant en l'estrella ab qua.)

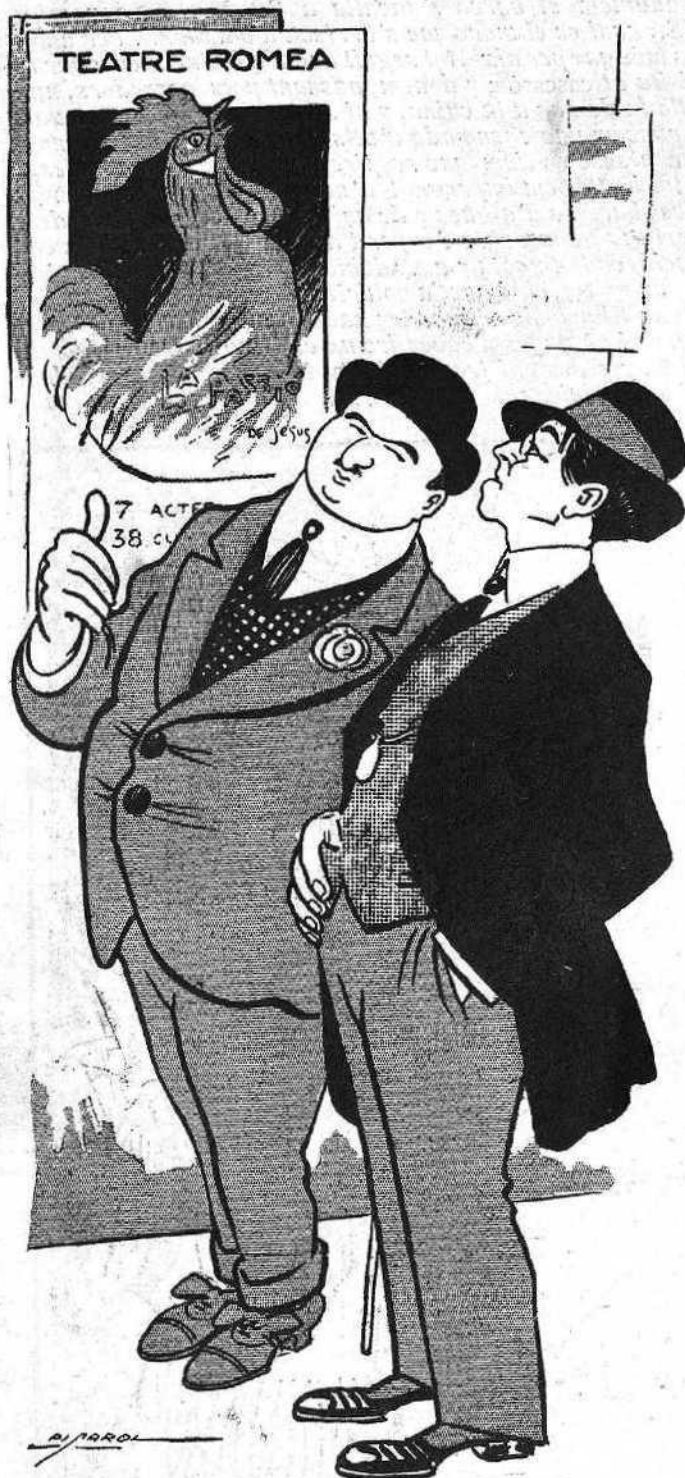
Si't duc a la sagristia
dius que més m'estimaràs,
però, abans de fè aquest pas,
consultaho primè a ta tia.

Ella no's volgué casar
perquè... no trobà marits,
y passa'l temps fen vestits
pera'ls sants... del seu altar.

Si vols que sigui sant teu,
deixa'm estar com estic.
Lo casarse es massa antic,
y per l'Església'm sab greu.

Anem vivint, y a tot raig
bevem y menjem sens pena,
y entretant, esperem, nena,
que passi el 18 de Maig...

UN QUE NO PREN CAFÈ

HOSPITAL STREET

—¿Què fan aquí?... ¿El Chantecler?
—No; ara's dediquen al drama
passional... ¿veus?... Comensen per
La Passió...

El plet d'en García Faria

Quan alguns dels que escriuen aquest setmanari erem criatures ja sentiem parlar d'un cèlebre plet que un ex-empleat municipal, anomenat García Faria, tenia pendent ab l'Ajuntament de Barcelona. Y vetaquí que'ns hem fet grans, y hem arribat a ciutadans ab dret de sufragi, y ens hem casat y hem tingut fills, y encara ens xurben les aures el nom de l'ex-empleat y el plet que té ab la capital catalana.

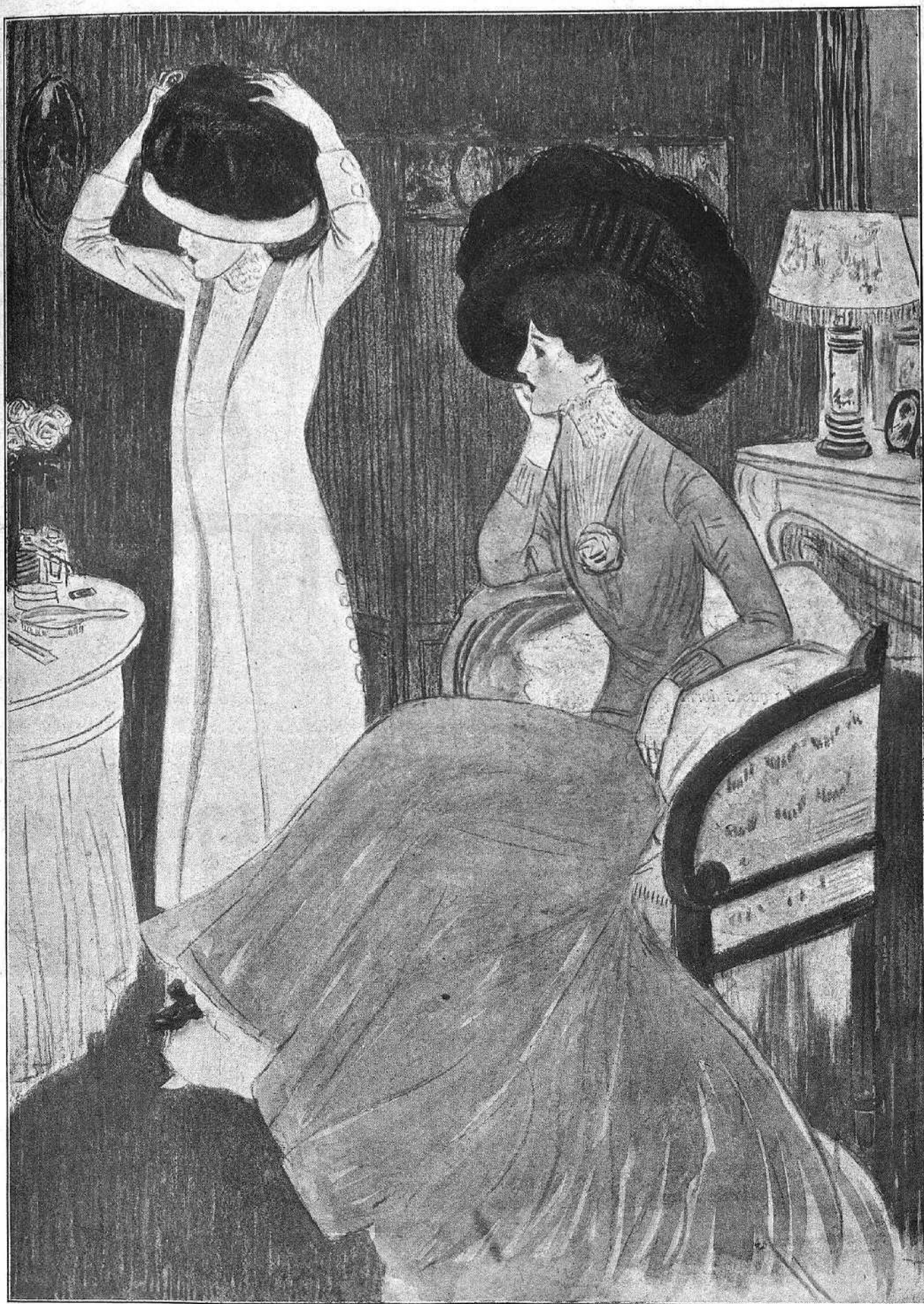
Se tracta, doncs, d'histories velles y de comptes vells. No relatem detalladament els orígens d'aquet plet cronic, perquè es de creure que tots els barcelonins se'ls saben de memoria. La cosa ve d'uns honoraris per l'estudi del subsol de la ciutat. Qui escriu aquestes ratlles té una tia de mitja edat, més aviat vella que jove,—y que'ns perdoni la tia—la qual, al sentir parlar d'en García Faria, l'altre dia preguntà:

—No es un senyor que va morir anys enrera?

En García Faria es viu; es *via* en tots sentits. Personalment no li desitgem cap mal. Però com a pledejant, mereix la maledicció de tots els barcelonins contra la butxaca dels quals intenta una acció dolenta.

Durant els dotze o catorze anys que van en dansa les exorbitants reclamacions del senyor García Faria, els Ajuntaments que han anat succeint s'han mantingut en actitud digna y ferma. Convencuts de la raó del Municipi, tots els Ajuntaments s'han negat a capitular. Mes ara sembla que està a punt de sofrir un cambi *radical* aquesta qüestió. Estava reservat a la majoria lerrouxista, a la actual comissió de Foment, y sobre-tot al seu president, al representant del Poble... Nou, senyor Serraclara, la gloria d'entendres ab en García Faria, de transigir ab ell, y de fer la transacció sobre un munt de bitllets de Banc per valor de 270.000 pessetes. Fíxinshi be el nostres lectors: 270.000 pessetes!!!

Quins són els motius que han decidit als regidors lerrouxistes a transigir? Es que, a semblansa de lo succeït ab el concert del gremi de vaquers, el *caudillo* té interès en la resolució de l'assumpte?

PROFANANT LA DIADA

—Posa't ben eleganta, que si avui no pesquem, ja no pescarem en tot l' any.
—Per què?...
—Perquè avui es el darrer dia de peir.

LA CARICATURA EN ALTRES TEMPS (Lo Tros de paper.—1866)

Las monas, per Tomàs Padró.

La que's dorm.

La que s'enfila.

La de Pasqua.

La més mona.

TELÓ ENLAIRE

PRINCIPAL.—Molt aviat sentirem cantar el gall d'en Ros-tand. Sembla que es cosa feta la vinguda d'en Guitry y companys de *corral* a donar tres representacions de *Chantecler*.

La viram de per aquí, quina enveja'n tindrà!... No tardarem a veure *riña de gallos*. Ja convé que'ls empresaris se piquin una mica les crestes.

LICEO.—El dia de Pasqua comensarà'l gran Festival Wagner ab la primera representació de la famosa obra *Il vascello fantasma*, que serà dirigida per l'eminent Beidler. Es extraordinària l'activitat dels directors y de l'empresa pera que'ls tres cicles anunciats resultin a l'altura de Barcelona. Els wagneristes estan d'enhorabona.

ROMEA.—Pera benefici de donya Antonia Baró, que resultà molt lluit, va donarse l'estrena d'una comedia de don Florenci Cornet: *Les bes-sones*. L'obreta, que's distingeix per sa amenitat y interès, està escrita bastant garbosament, y resulta un encoratjador debut pera un jove autor.

—Ha tancat la temporada d'hivern don August Barbosa ab l'estrena d'un diàleg titulat *Matrimoni felts*, que vé a ser una cosa sense pretensions y que va distreure un ratet al auditori.

—Durant les passades festes se donaren algunes representacions de *La Passió*, que fou presentada ab tota propietat y en la que s'hi distingiren tots els actors de la companyia, y molt particularment el senyor Capdevila, que's portà com un hèroe en el paper de Jesús.

—Demà comensa la temporada de primavera ab l'estrena de *Fontalegria*, comedia d'en Pompeu Creuhet. Hi ha en preparació, entre altres obres petites, una en tres actes de D. Angel Guimerà, titulada *Sainet trist*. Segons referencies, se tracta d'una genialíssima producció que cridarà gent. Així sia.

TIVOLI.—Dissabte de gloria, gran estrena sensacional. Opereta en dos actes, ab esplendí decorat, trajos nous, etc. L'obra's titula *Ohé! Ohé!* y tinc entès que es filla de dos ingenis de la localitat. Els empasso pera'l número proxim.

NOVETATS.—Demà debuta en aquest teatre un nou tenor, soldat de Melilla, amo d'una veu que es una mina d'or y un negoci més gran que aquet dels *Almacenes reintegrativos*. L'obra escullida es *La Favorita*, però sembla que, ben pregat, ens en cantarà alguna altra.

ELDORADO.—Inaugura, també, demà. Gran companyia d'atraccions y cinematograf.

GRANVIA.—Dijous de la setmana passada va estrenarse *Vilacalmosa*, un vaudeville de l'Avell Artís. Dos actes, deixatats en una enginyosa trama, que donen peu al autor pera compondre una serie de gracioses escenes, inverossimils en sa major part, però perfectament encaixades dintre'l gènere y adornades ab un diàleg ple d'acudits y elegant. Com a comedia d'enredo pot posarse, la nova obra del senyor Artís, al costat de les bones del nostre teatre; els tipos tenen un relleu molt marcat; l'interès de l'acció se sosté ab bastanta picardia, y les situacions còmiques s'estalonen l'una ab l'altra. La música, del difunt mestre Oró, s'escolta ab gust, distingintse una cansó de *chauffeur*.

Els actors, pera ser l'última estrena de la desastrosa temporada lírica, semblava que s'hi adormessin. Ni les genialitats d'en Santpere lograren distreure al public de l'idea de que ho feien

LA BONA EDUCACIÓ

—Y què va dir vostè al rebre la bofetada?
—Vaig dirli, fins potser ab un xic de grosseria, que me la pagaria.

tots molt malament, y de que'ls conjunts no s'havien ensajat prou.

R. I. P.

—Demà, debut d'una gran companyia d'opereta ab la de Strauss, *El encanto de un vals*.

NUEVO.—Fins ara el public ha anat prenent *Pastilles Hércules*, que, segons opinió del empresari, són assegurades, y posen millor que les Valda y que les Andreu.

Demà, gran aconeximent. Estrena d'un altre vaudeville alegre, *Coralina y C.*, ab decorat, y magica y... Vaja, que penso anarhi. Primer, sol, y després, segons com vagi, ab la familia.

APOLO.—Darrerament s'ha estrenat, ab èxit, un poemat dramatic original dels Srs. Sorel y Trullenque. Té un acte, porta per títol *Desde arriba*, està ben escrit, ab tendencies socialistes y tot... *Ustedes subirán*.

—Demà, per no ser menos que'ls altres teatres, també celebra l'aleluia ab una estrena: *La loca del Sena*, drama en set actes, y una decoració nova.

CENTRE CATALA.—HORTA.—Dissabte passat tingué lloc el benefici del intelligent primer actor y director d'aquet quadro dramatic, Joan Bonet, ab un escullit programa format per *Lo ferret de tall*, *La Santa*, y una altra obreta que no recordem. En totes elles s'hi distingí el beneficiat, que rebé molts aplausos de la nombrosa concurrencia, lo milloret de la barriada.

L. L. L.

ESQUELLOTS

Decididament, com deia en Pelletan, «el món marxa».

Aquest any, fins la Primavera ha volgut fer pública ostentació dels seus sentiments anticlericals.

Tot y sabent que anavem a entrar a la Setmana Santa, y que, per lo tant, era qüestió de comensar a vestir-se de negre, la dolça estació de les flors y dels perfums tingué, el passat diumenge, la singular occurrencia de presentarse als barcelonins fresca com un enciam y lluint garbosament la mantellina blanca.

Això al menos—una blanca mantellina—va semblarnos que era la fina capa de neu que cobria les montanyes veïnes y altres altures que ja no formen part del nostre veïnat.

De no ser aquest el seu significat; de no haverhi en ella una protesta de blancor contra les negrures ab que els obscurantistes volen entenebrir la vida barcelonina, ¿a què diastre podia obeir una nevada com aquella, tant misteriosa y tant fora de temps?

Santa ignocencia!

Un veí del carrer de Grayina va atrevir-se a queixarse, l'altre dia, perquè les criades dels pisos superiors espolsen alfombres al balcó.

¿De què's lamenta aquest home?

Si això es perfectament legal!

¿No sab que les costums fan les lleis?... Y doncs...

¿No sab que l'estovar matalassos, y escombrar, y picar alfombres, y espolsar llensols, al balcó, al mitg del dia, es costum inveterada de totes les famúles barcelonines?

No'n sortirem mai d'aquets veïns queixosos!...

Fray Gerundio, de *El Diluvio*,—l'erudit autor d'un llibre sobre els convents, que, segons ell mateix va feros saber set o vuit setmanes enrera, ha de publicarse en castellà, en alemany, en francès, en anglès y en italià—tenia sospites de que algú li interceptava la seva numerosa correspondencia.

¿Quina te me'n fa, l'home, pera saberho del cert?

Una cosa raríssima. Va dirigir-se a coneguts seus que viuen en diverses localitats d'Espanya, demanantlos—així ens ho diu el propi *Fray*—que li enviessin cartes, *aunque fuesen escritas en blanco*.

¿Escribes en blanc!... ¿Com serien aquestes cartes?

¿Voldrà dir escrites en guix?...

Pera satisfer la natural curiositat dels seus lectors, ¿no podria, el bon *Fray Gerundio*, donàrnosen una mostra d'aquestes cartes?

—Volarem, vaja si volarem!

Vetaquí lo que tothom exclama al sortir de l'Exposició-Aero-nàutica que acaba d'inaugurarse.

Y la veritat es que sorpren el número d'aparatos pera volar, més o menos enginyosos, la major part d'inventors catalans, que han sigut exposats a ca'n Reig del Passeig de Gracia. Monoplans, biflans, aeroplans, plans de totes mides y formes y cabudes y sistemes. Significa, realment, un gran esforç d'imaginació, d'estudi y de paciència; demostració de que, si aviat no conquistem els aires, no serà per manca de voluntat.

—¿Què li sembla, si volarem!—deia, tot satisfet, en Juandó a un senyor alt y gros que li regatejava una papellona y li escatimava els merits del seu *multiptero* o *flugilarilo*.

Y el senyor responia:

—Be... sí... però vostè no'm negarà que això, per ara, no es més que una *exposició*...

En una interessant conferencia que l'altre dia va donar, al C. N. R., el regidor y president d'aqueixa entitat senyor Lluhi y Rissech va confessar que'l déficit actual del nostre Ajuntament passa de *deu mil pessetes diaries*.

Y, justament alarmat per aquest desnivell economic, que indefectiblement ha de portarnos al Hospici, el digne concejal exclamava:

—Barcelona ha d'anar a la desaparició del Deute!...

Però ¡ai!, mentres ell llansava al vent aquesta aspiració tan hermosa ¿saben què succeia?

Doncs succeia que'l Banc Hispano-Colonial publicava un anunci fentnos saber que el dia 30 d'aquet mes se celebrará, per compte del Ajuntament, una subasta de nous títols del Deute per la quantitat de quatre milions de pessetes.

De manera que, ja ho veu el senyor Lluhi: Barcelona ha d'anar a la desaparició del Deute; però, lo que es per ara, al Banc Hispano-Colonial diuen que... *naranjas*.

El Govern ha obert un concurs pera premiar una colecció de retrats d'espanyols il·lustres, nascuts abans del any 1.700.

¿Precisament abans del any 1.700?...

¿Quina llàstima!... Ja no hi podrà haver en Moret.

Ni el concejal Morros.

¿No li seria possible al Govern afegir al plasso un parell de sigles y allargarlo fins al 1900?

La patria li agrairia.

Y la gent de bon humor encara més.

¿El farà dissecar o se'l menjarà?

Un marquès espanyol acaba de comprar, per 100 miserables francs, *nada menos* que'l famós gall, el gall autèntic que va inspirar an en Rostand la seva darrera obra, *Chantecler*.

El pagès que'l posseïa no se'n sab avenir de que li hagin donat vint duros d'un cap de viram; y, ab tot, al comprador li ha semblat baratíssim, tenint en compte el seu immens valor nominal.

Algú s'extranya de que la bestiola no hagi sigut adquirida pel propi Rostand, que hauria de ser el més interessat en conservar-la, sols sia per agrament.

Això es que l'il·lustre autor de *Cyrano* deu estar convençut d'una cosa: de que *val més el farciment que'l gall*.

¿Quines ganes de buscar bronquina als morts!...

Perquè un fondista italià de Barcelona ha infringit, no recordem en quina forma, la llei del descans dominical, els agraviats han publicat contra ell un document, en el qual, entre altres, li claven aquesta *banderilla*:

«¿Què diria en Garibaldi si ara alsés el cap!»

¡Què havia de dir, homes!
 Probablement no diria res, y fins es molt possible que se'n entornés a la tomba, una mica extranyat de que, en qüestions d'aquesta naturalesa s'hi vulgui barrejar als hèroes que ja fan malves anys hà.

Llegeixo una nota oficiosa de la Comissió de Festeigs:
 «Es casi seguro que para las fiestas de Mayo vendrán los alabarderos...»
 Y tal segur, que ja són aquí fa un grapat de dies.
 Y ab el bombol!

Era lo natural y lo logic.
 Aquell carro blindat que servia pera anar a recullir explossius, ara que, gracies a Deu o al Dimoni, no's necessita, ha passat a mans del còs de bombers.
 De modo que abans se dedicava a fer companyia a les bombes dels anarquistes, y ara's dedica a fer companyia a les bombes dels bombers...
 Y tot són bombes.
 D'això se'n diu *querencia* a la fatídica paraula.

Al restaurant:
 —¿Què fa, camarer?... ¿còm porta la plata?... No veu que està ficant els dits a la salsa?
 — Oh, [no tingui cuidado que'm cremi... No es gaire calenta.

LA GENT S'ESPAVILA

—¿Per què no la fan en els nostres pobles la festa dels automobils?
 —¡Ah! ¿Es dir que al ultim tranzigeixen ab aquest sport?
 —Tranzigir, no; però, com que així ens arreglarien les carreteres...

RESPOSTES PAGADES

Zoraya: Els que no estan equivocats, pequen d'ignoscents. Ho sento.—
Ramon Valls: Rebuts... y a la cartera.—Joan Antich Puquí: Va be.—F. Ro-
dríguez (a) Paquito: Alguna cosa s'aprofitarà.—Un geperut de l'esquena:
Cap geperut se veu el gep..., ja es ben veritat.—Merlín: Farem tria, y lo
que'n surti.—M. S.—La xarada, en català, no resulta; y el geroglífic no'm
fa prou el pes.—P. Cortacans Serra: Es de mal gust.—R. Planes y Tolosa:
No'ns serveix.—Ramon Duran: Si els versos no fossin tan defectuosos, pot-
ser sí.—C. de B.: Si l'enviàs a *La Esena Catalana*, ab seguretat que l'hi pu-
blicarien.—Maco: Endevinades, totes tres; y entesos, sobre lo demás. Vis-
qui molts anys.—P. C.: Aquet xisto del tren es molt vell. Vostè'l degué lle-
gir a *La Campana*, ¿oi?...—Joan Rocabert: Tots dos m'agraden. Gracies.—
Victor Canigó: Es molt trista, però no està mal. Si tenim humor y temps
pera correteigla, anirà.—P. Romaguera: Mercès per la felicitació. El ma-
drigal resulta fluix y incomplet. Fa l'efecte d'una estrofa solta... Sembla
que vagi a dir molt y no diu res.—J. Campistol: Totes dues al cove. L'una
per bruta y l'altra per estrafeta.—Pep Cistellé: Procuraré arreglarli, per-
què l'idea'm va be... Però no se'n refii massa; cuidi la mètrica, cregui'm; y
fugi de les assonancies, que són de molt mal gust.—Josep Testagorda (a)
Ciclista: No'm resulten; perdoni.—A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona: Anirà
poc o molt.—Noi de Falset: Acceptat.—Pere Martí Malaplat: Es probable
que vagi, però a *La Campana*, y ab alguna petita correcció, com allò de les
mans ensangrentades, que avui, en català, ja no's diu.—Noi de T.: El dibuix
es d'aprenent, però molt d'aprenent.—Geroni: Confesso que no careix de
xispa. La seva prosa està empedrada d'acudits y enginyosos jocs de parau-
les, però tot plegat, com article, resulta deslligat y poc rodó.—J. S. Mas de
los Valls: S'aprofitarà.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:

Llibreria Espanyola,
Rambla del Mitg, núm. 20
BARCELONA

Preus de suscripció:

Fòra de Barcelona,
cada trimestre:
Espanya, 3 ptes.—Extranger, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

LIBRO DE GRAN ACTUALIDAD

El Cometa de Halley

Ideas generales sobre los cometas.—El gran cometa de 1910

Efemérides del cometa de Halley en 1910.—Próximo paso de la Tierra por la cola del cometa de Halley

por J. COMAS SOLÁ

Edición ilustrada: Ptas. 0'50

Edicions populars d'en **SANTIAGO RUSIÑOL**

EL TEATRE PER DINS

CONFERENCIA DONADA A L'«ATENEU BARCELONÉS», LA VETLLA DEL DIA 10 DE MARÇ DE 1910.

Un volum en 8.ª Ptes. 1

LOS CENT CONÇEYLS DEL CONÇEYL DE CENT

Escrits de mà de Fra Feliu Piu de San Guiu,
canonie de la Seu, ab altres màximes
que shi enclouen e son en vers.

Preu: 1 pesseta

EL GRA de 1' HISTORIA

CRÓNICA UNIVERSAL

per

J. Vila Riera

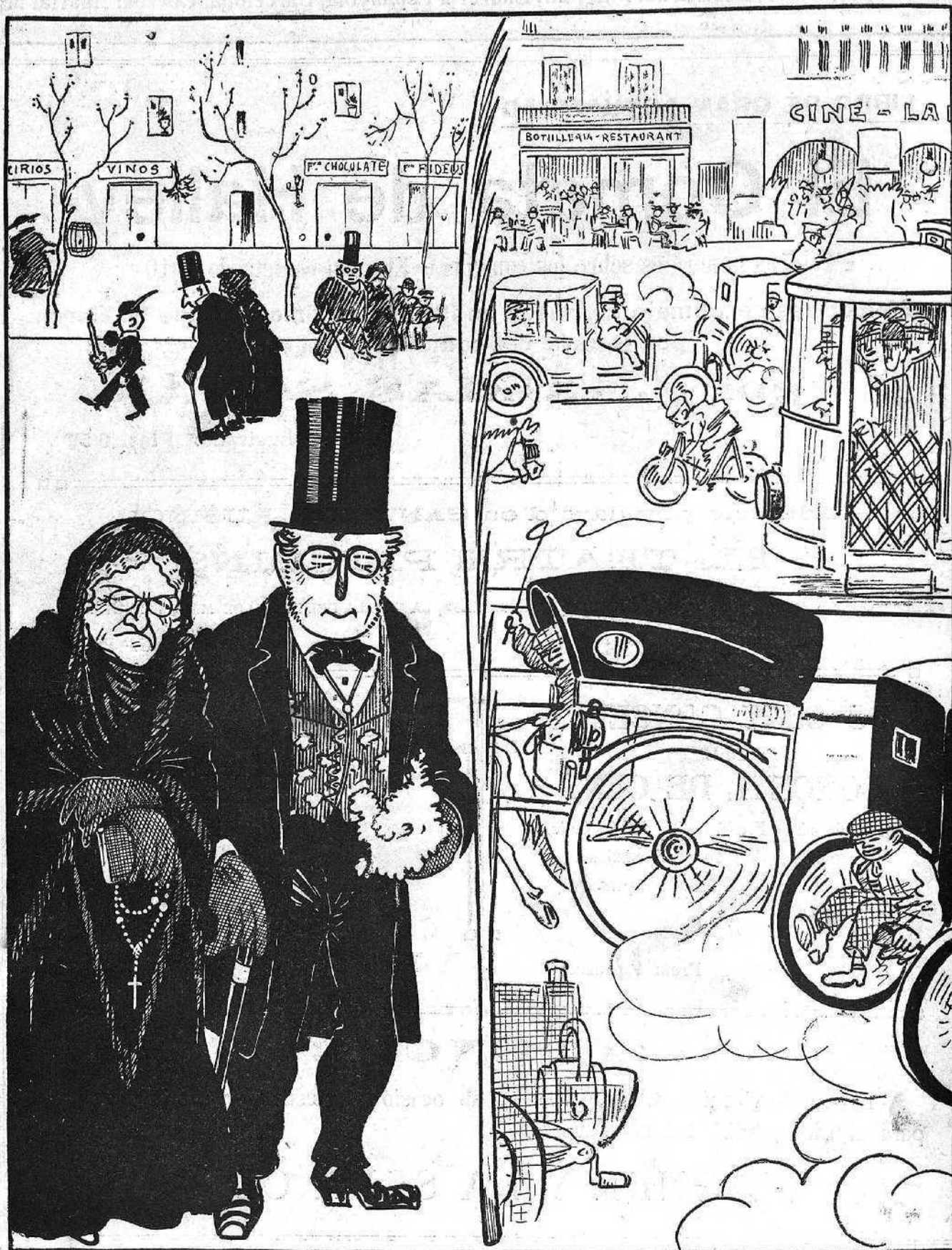
Dos volums en 8.ª Pessetes 6

¡ATENCIÓN!

El número vinent de L'ESQUELLA, ab ocasió del festival wagnerià que's prepa-
ra al Liceu, anirà tot ell dedicat a

WAGNER Y LA SEVA OBRA

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuo o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

A SEGUIR MONUMENTS

Com s'hi anava abans.

Com s'hi va avui.